

Hvorfor partidannelser i Grønland?

Fra Knud Hertlings foredrag i Det grønlandske Selskab
den 9. november 1967 om Sukaq-partiet

Tidsskriftet Grønland 1968

Det andet store spørgsmål og efter min opfattelse i og for sig det allervigtigste spørgsmål er, hvorfor jeg ønsker, at partiet skal være et selvstændigt grønlandsk parti. Svaret hertil er både uhyre simpelt og overordentligt kompliceret. Det simple svar er, at partiet skal arbejde for den grønlandske befolkning, der har andre forudsætninger end den danske og derfor må være frit stillet med hensyn til ændringer af visse hellige principper, der måtte være for et parti i Danmark. Det komplicerede svar ligger i, at mit parti samtidig med at være garant for sammenholdet mellem Danmark og Grønland, for solidariteten mellem den danske og grønlandske befolkning, meget gerne skal arbejde for at få den grønlandske befolkning til fuldt ud at erkende sit eget værd, eller som jeg har sagt det ved et andet foredrag, at få den grønlandske befolkning til at erkende sin identitet. Balancen mellem de to målsætninger, solidariteten mellem de to befolkningsgrupper og erkendelsen af sin egen grønlandske identitet er hårfin og kræver meget stor varsomhed. Spørgsmålet er jo, om man ikke netop ved varetagelsen af denne opgave løber en stor risiko for at vække en over-

dreven nationalfølelse i Grønland, en chauvinisme, der kun kan bringe ulykker med sig. Imidlertid forekommer det mig, at netop denne opgave er så påtrængende og så livsnødvendig, at et grønlandsk parti ikke uden videre kan lade den ligge. Dette problem indbefatter nemlig simpelt hen alle store politiske spørgsmål i Grønland, både økonomiske og kulturelle. Hele lønproblemet med fødestedskriterium eller ej er nært knyttet til denne problemstilling. Den grundlovsmæssige ligestilling, eller skal vi kalde den den idealistiske ligestilling, som vi fik i 1953, vakte store forventninger hos mange af os. Nu skulle danskerne rigtigt vise for omverdenen, ikke mindst over for andre gamle kolonimagter, at en fuldstændig ligestilling mellem et tidligere moderland og en koloni var mulig. Denne idealistiske tankegang var meget stærk, og den fængede i hele Grønland. Morgendagen kom efter en vidunderlig fest, og da opdagede man, hvor svært det kan være at forene den fuldstændige ideale målsætning med den praktiske politiks muligheder. Usikkerheden, skuffelserne begyndte at melde sig. En fuldstændig ligestilling, en fuldstændig integration for-

*»...erkende sit eget særpræg, sin egen identitet.«
Fot.: Ole Jørgensen, TUKAK' TEATRET's
forestilling i «Nattoralik».*

udsætter, at man ser bort fra alt, hvad der er grønlandsk. Er det det, man ønskede fra begge sider, ikke mindst fra grønlandsk side. Nej, ... jo, ... ønsket fra grønlandsk side om at være en rigtig dansker har været ganske stærkt. Jeg skal ikke uddybe det nærmere, men nøjes med at nævne den til tider hæftige diskussion, der har været i forbindelse med forslaget til skolevæsen i Grønland, hvor det var et spørgsmål om, hvordan det grønlandske sprog skulle placeres i den grønlandske skole. Netop i forbindelse med diskussionen om dette problem fornemmede mange af os – og jeg melder mig gerne som en af disse – hvor vigtigt det er, at vi ikke så bort fra alt, hvad der er grønlandsk. Da begyndte mange af os at føle, hvor katastrofalt

for vort hele samfund det ville være ikke at ville erkende sit eget særpræg, sin egen identitet.

Vor tilbøjelighed til at bruge dansk alen som målestok for udviklingen i Grønland har betydet, at mange mennesker i Grønland er blevet sure, er blevet bitre. Når man forsøger at leve op til noget, man ikke har de samme forudsætninger for at klare, og man opdager, at man alligevel ikke kan, føler man sig forurettet. Følgen bliver, at man bliver sur og bitter. Denne kedelige følge af at være dansker må vi se at ændre. Vi må i Grønland se at lære at drage sammenligninger på den rigtige måde. Hvis vi fortsat inden for alle områder skal sammenligne os selv med det højtudviklede danske samfund og gang på gang må erkende, at vi ikke kan leve op til denne standard, vil vi risikere at blive mere og mere mavesure og måske til slut – hvad der er meget værre – selvopgivende. Derfor er det en simpel nødvendighed, at vi begynder at måle fremskridtene i Grønland efter vore egne muligheder og forudsætninger. Derfor er det livsnødvendigt, at vi i Grønland bruger vor egen alen at måle med, når vi skal til at se på, hvad vi selv formår. Det forhindrer os ikke i, at vi hele tiden skæver til udviklingen i Danmark og henter inspiration derfra. Derigennem skal vi gerne skabe den solidaritet, der skal være os imellem. Kun ved at tage vort udgangspunkt i de forudsætninger, som det grønlandske samfund er i besiddelse af, og samtidig inspireres af udviklingen i Danmark kan vi lære at have selvrespekt. Uden denne egenskab er intet levende væsens eksisten, ej heller et folks, mulig.